

Metsaoksjonid.

Enampakkumisel müüakse:

- 1) 5. detsembril 1923 a. kell 12 **Pärnu** maakonna politsei walitsuse ruumides, **Surju** metskonnast 104,07 tiinu ja 258 puud 101 tükis, hinnatud 5.763.887 mk.
- 2) 6. detsembril 1923 a. kell 3 p. l. **Alliku** mõisas, metsaülema kantseleis, **Türi** metskonnast 41,62 tiinu ja 149 puud 27 tükis hinnatud 1.769.321 mk.
- 3) 7. detsembril 1923 a. kell 12 l. **Rakwere** wallamajas, **Sagadi** metskonnast 48,09 tiinu 53 tükis hinnatud 2.834.975 mk.
- 4) 8. detsembril 1923 a. kell 10 h. **Warangu** mõisas, metsaülema kantseleis **Koeru** metskonnast 3,74 tiinu ja 1450 puud 29 tükis, hinnatud 770.625 mk.

Ligemaid teateid müügile tulewate metsatükkide üle annawad kohalikud metsaülemad ja metsade peawalitsus, Tallinnas, Toomkiriku plats nr. 3.

Metsade Peawalitsus.

Metsaoksjonid.

Enampakkumisel müüakse:

- 1) 15. now. 1923. a. **Wõrus**, maakonna metsaülema kantseleis, Kreutzwaldi uul. nr. 15 **Roosa** metskonnast 2109 puud ja 25,95 tiinu 19 üksuses, hinnatud 1.823.617 mk.
- 2) 16. nowembril 1923. a. **Abja** wallamajas **Karksi** metskonnast 269 puud ja 33,74 tiinu 28 üksuses, hinnatud 2.328.773 mk.
- 3) 17. now 1923. a. **Tallinnas**, maakonna metsaülema kantseleis, S. Roosikrantsi uul. nr. 12, **Keawa** metskonnast 55,29 tiinu 28 üksuses, hinnatud 2.319.860 mk.
- 4) 19. nowembril 1923. a. **Käru** mõisas, metsaülema kantseleis, **Käru** metskonnast 363 puud ja 70,11 tiinu 35 üksuses, hinnatud 6.262.087 mk.
- 5) 20. nowembril 1923. a. **Jõgewa** alewi seltsimajas **Kaawere** metskonnast 36,31 tiinu 21 üksuses, hinnatud 914.830 mk.

Ligemaid teateid müügiletulewate metsatükkide üle annawad kohalikud metsaülemad ja metsade peawalitsus, Tallinnas, Toomkiriku pl. nr. 3.

Metsade peawalitsus.

A./S. „Atlanta”

o s t a b

kõikides jaamades kuuse- ja männi-

palke

Tallinn, Wiru uul. nr. 4.

PHILIPP SCHAEFER

Tallinn, Harju uul. 21.

Kõnetr. 12-12.

**Bürootarbed.
Büroomasinad.**

**Paber-, kirjutus- ja
joonistusmaterjaalid.**

**Järgmiste büroomasinate ja rahakappide
ainumüük Eestis:**

Ameerika kirjutusmasinad „UNDERWOOD”, arvemasinad „HANNO-
VERA”, „LIPSIA” ja „GOERZ”.

Taskuarvemasinad „B. U. G.” kalkulaator

„ADDIATOR”

„PRO CALCULO”

rotatsioon - paljundamisaparaat „MONAX”, Soome rahakapid
„MERIVAARA”. Büroomasinate paranduse töökoda.

A.-S. „SILVA“.

Tallinnas, Merepuiesteel Nr. 17.

**Telef. kontoris 9-29, 13-80, kaupluses 18-09.
Metsaosakond 13-20.**

Telegrammi-aadress: TALLINN — SILVA.

**Soovitame rikkalikus walikus
kuiwi hõweldatud ja hõwelda-
mata**

**kuuse- ja männilaudu,
kuiwi tamme-, saare-, jalaka-,
kase-, lepa- ja haawalaudu.**

**Ümmargusi ja kanditud
palke,**

kõigis nõuetawates pikkustes ja jämedustes.

Ümmargusi ja saetud

latte.

**Saeweskis wõetakse jälle vastu ja täidetakse
rutuliselt igasuguseid tellimisi. Ostame iga-
sugust metsamaterjaali piiramata arwul.**

EESTI METS

Metsa- ja jahiasjanduse kuukiri.

Tellimise hind:

1 aasta peale 300 marka, 1/2 aasta peale 150 marka, üksik number 25 mk. Väljamaale aastas 400 mk. Toimetuse ja talituse: Metsade Peavalitsuse juures, Tallinnas.

Kuulutuste hind:

1 lehek. 1500 marka, 1/2 lehek. 800 marka, 1/4 lehek. 450 mk. Tekstis ja kaanel 100% kallim. Aadr. liht- ja rahasaadetustele: Kuukiri „Eesti Mets“, Tallinnas.

Nr. 11.

November 1923.

3. aastakäik.

Metsade peavalitsuse arveosakonna ametnikud.

× J. Pärn, arveosakonna juhataja ja E. M. ühingu tegevjuhatuse liige.

Metsaasjandus.

Meie mürgipuud.

J. N-n ja A. K-g.

Paljud taimed sisaldavad oma orgaanides mitmesuguseid kangeid aineid, mis enamvähem loomailma ehitajate organismile kahjulikud on. Mürgilisteks (tihutiisteks) loetakse aga neid, milles kahjulikke aineid nii palju leidub, et see tarvitamise korral nähtavalt üht ehk teist orgaani halvab, mille järele tihti tarvitaja surm järgneb. Mürgiseid taimi leidub üle ilma 32 sugukonda ja üsfilult tõuseb nende arv üle mitmesaja. Meil, Gestis, kasvab mürgitaimi 50 ümber, nendest puudena — ainult väikene arv.

Kodumaal ettetulevatist mürgipuudest oleks nimetada:

1. *Cytisus laburnum* L., — kuldvihm (ubapõõsas), — Goldregen, gemeiner Bohnenbaum, — ракитник золотист. Kuulub liblikõistlaste (papilionaceae) sugukonda. Cytisuste perekond on 40 ühise ümber, mis metssikult Euroopas, Aastas, Põhja-Aafrikas ja Kanaaria saartel kasvavad. Sied on kollased, purpurpunased ehk valged. Nad on kõik pöödsapuud. Meil kasvab c. laburnum ilupõõsana aias. Oma nime on on ta ilusatist kulla-kollasest õitest saanud, mis kõrbaratna allapoole ripuvad. Saab kuni 5 m. pikaks. Õitseb mai-juunikuul. Seemned valmitavad kaunades (föder), mis siidikarvakestega kaetud. Puukoor on oltimroheline. Kaswab Põuna-Saksamaa mägedes, Põuna-Alpides ja mujal Põuna-Euroopas metssikult. Selle puu died, lehed, koor, värsked kaunad, aga kõige rohkem valmis seemned sisaldavad tugevat mürgilist alkoholi — cytisin'i; nimmest leidub mainitud mürki valmis seemnetes kuni 1,5%. Warme järele mõjub see aine kõigepealt selgrooüdi ja hingamist juhtiva ergu keskloha peale, neid esiti ärritades ja siis halvates. — Tehniliselt on kuldvihm, kui väga kõva ja vastupidav puu, wale-eebenipuu nime

all tuntud. Kuldvihma lehtedel signeb maitkuul suurel arvul wäike nokksittikas sitones regensteinsensis hbst., kes lehe ääri närib. Samuti elab juuli- ja augustikuul lehetät aphid laburni kalt. selle puu lehil jalgaupa ja mais-juunis orarshpunase liblika colias myrmidone esp. rööwitub.

2. *Daphne mezereum* L., näsintin, kõõwits, nasinapuu, — Gemeiner Seidelbast, Kellerhals, Zeiland, — волче лыко, лаврушка. On näsintineliste (thymelacaceae) sugukonnast. *Daphne* perekonnast kasvab Euroopa-Wenemaal 4 ja Kaukaasias weel 6 ühikut. Kõik nad on wäikesed pöödsapuud. Meie leht- ja segapuumetsades, ka mujal Euroopas ja Põhja-Aastias, huumusrikkal maapinnal kasvab näsintin ja saab kuni 1¼ m. pikaks. Lehed on nuialiselt lantsetilised. Õitseb märtsikuul enne lehtede puhkemist. Sis on neljaharuline, roosapunast karwa, magusa uitmastawa lõhnaga ja näeb, fewadel metssas kui esimene, väga tore wälja. Marjad on ühe seemnega, punased, pikergused ja walmituvad juba augustis. Siberi pärismaalased tarwitawad neid näo wärwimiseks. Uraalis ja Kaukaasias tõuseb näsintin kuni 7000 j. kõrgusele, Alpides kuni 2000 mtr. Koor on kullakashalli karwa, tumedate muhkudega ja väga wintske. Tarwitatakse mõnes kohas kõrbaratõustuses. Kõik selle taimte jaod, iseäranis aga koor ja marjad, on väga mürgised. Wärske koor, kuni 2 aastani, ehk selle plaaster tõmbab naha rakku, nagu Hispaania kõrbes. 12 marja wõitwad juba lapsele surma tuua. Sünnitab ka loomade mürgitust. Mürgitained on: glukosid daphnin, Kasselmanni kokkonin ja Zwengeri umbelliferon. Taim kasvab warjus ja esineb tihti alusmetsana üle terve Gestis.

3. *Hedera helix* L., — luurohi, eseu, Gemeiner Efeu, Epptich, Mauerewig, Immer-

grün, Плющ. Voetakse eesulise (araliaceae) sugukonda, mis koos seisab 3—4 üksusest. Suurohtu leidub meil metsikult ainult Saaremaal: Sõrves, Rihelkonnas ja Kärblas. Wenemaal on teda Krimmis, õhtus ja lõuna-õhtus leida. See on roniv pödsaspun, mis 12—15 m. pikaks saab. Oma õhjuurtega haarab wana puu tüwest kinni ja selle najale toetudes sirgub alt metsahämarusest walguse poole. Leiab tuge ka wanadest müüridest. Ehbdkatim, mis teiste arwel elab, ta ei ole. Lehed on läikwad, wiieharulised, nahkised, ikka rohelisted, mis ka talwel puul püsivad, neil okstel aga, mis õisi kannawad, ilmuvad hoopis teistsuused munakujulised terawa otsaga, sileda äärega lehed. Sied seisawad poolkuulina kobaras, on walfjasrohelist karwa, diekroon 5-haruline. Sitsib augustist oktoobrini. Marjad on mustad, ümmargused, 3—5 seemnega ja walmitwad teise aasta maikuu; on lindudele söödawad, inimestele aga mürgised.

4. Juniperus sabina L., — kasaka-kadakas, Gemeiner Sadebaum, Sevenbusch, Sagebaum, донск. можжевелън. Puu kuulub kadakliste (cupressineae) hulka, millede arv õie suur (160 ümber). J. sabina on lewawalt ehk lüngus kasvaw pödsaspun, mis 1—3 m. pikk. On aias ilupuks. Metsikult kasvab Kesk- ja Lõuna-Euroopa wägedes, Krimmis, Kaukaasias, Shiqui liinlail Wolga ääres, Põhja-Aasias ja Põhja-Ameerikas. Tirolis sünnitab alusmetsa. Armastab kuni, päikesepaistelist, kaljuseid kohti. Lehed on lantsetikujulised, kuni 9 mm. pikad, soomused, millel keskelt pikergused õlinäärmed. Sõadis on owaalikujuuline 10—15 tolmukaga urb. Emaõied on koondatud kähikestena. Wili on 9 mm. pikkune marikabi, must-sinikawalge pealiskärwiga ja istub 5 mm. pika warre otsas, mis allapoole pöbratud. Noortil wõsuldel asuwad soomused lehed tihedalt okste ümber nagu katusekiwitid, kuna enam tüwe poole soomuse ilmimine ots puukoore wastast lahti löbb ja terawaks, torkiwaks muutub. Noored okstad on tihedad ja tüwe-rohelisted, wäga ilusa wäljanägemisega, seega ilus dekoratiivtaim. Taimne okstes on 2% ja wiljas — 10% mürrilist õli oleum sabinae, mis watawst ja parthappest koos seisab. See õli on kollakat wärwi, nagu terpentiin, põletawa magusa lõhnaline, ärritab neerusid, maosoolika kaa-

nalt ja kistub werd rohkel hulgal sugurõu- jaanidesse, eriti emakas. Noori, weel puustamata latwu korjatakse kewadel ja on apteegis summitates sabinae nime all saadawal. Glajate juures sünnitab selle taimne söömine werrefusemist, mida prantslased mal de bois (puuhaigus) nimetawad.

5. Nerium oleander L. — oleander, Rosenlorbeer, Lorbeerrose; олеандр. Oleander on pödsaspun Lõuna-Euroopast pärit, meie juures on kui toataim laialt tuntud. Armastab wabas looduses jõeäärseid niiskeid kohti ja saab seal kuni 8 m. pikaks. Noor on tumehall, roheliste triipudega. Lehed lantsetikujulised, seisawad kolmekarpa rõngas okste ümber, on nahkised. Sitsib juunist—septembrini. Metsikute õied on karminroosad, toataimedel aga roosad, walged ja ka kollased, meeldiwa lõhnaga. Mõlemasugulised õied sünnitawad okste ladwus kibifarnase tuti. Wili on kapsline. Seemmed on lennutiwaga warustatud. Oleander armastab rammusat mulda, päikest ja hästituulutatud ruume, suwel samuti rohket kastmist, mõnikord wirtsaweega. Ümberistutamist tehtagu harwa, lehti pestagu tihti. Et õisi saada, tuleb need wõsul, mis diepungade alt kolmekarpa ilmuvad, ära lõigata. Rõik selle taimne osad sisalduwad kangeid ürte: alkolohidi oleandriini ja glukosiidi nertiini, mis digitaalinile omaduste poolest lähedane on, s. o. südame tegevust pruunkimise puhul halvab. Lehtedest saab tinktuuri. Metsikult kasvawat oleandrit peetakse mürgirikkamaks, kui kultiveeritud.

6. Prunus padus L., — tomtngas, toompun, — Gemeine Traubenkirsche, Ahlkirsche, Sumpfkirsche, Faulbaum, — чепемыха. See punn on roosadieliste (rosaceae) sugukonnast. Kaswab igalpool üle Euroopa ja Aasia. Tungib kuni Walgemereni, ei leita aga Krimmis. Saab 10—15 m. pikaks. Lehed on pikerguselisi ellipsi-kujulised 10×6 sm, terawa otsaga ja terawalt soetud. Sitsib mais pea enne lehtede puhkemist. Walged kobaras rippuwad õied lõhnawad hästi, on 5-lehelised. Wili on must kiwiga mart, herne suurune, mis wilja-magus maitseb, walmib augustis. Noorematel okstel on koor pruuni karwa walgete täppidega. Noorel on wastik lõhn. On warjukannataja. Armastab niiskeid maapinda.

Eluiga arvatakse 40 a. Tehniliselt on väga hea mööblitööstuses. Vene rahvas tarvitab marju koduseks arstimiseks. Kõik osad, eriti aga seemned, on mürgised, neis leidub amygdaliini. — Lehtist toidavad endid mitmete liblikate röövikud, nagu: papilio podalirius L., abraxus grossulariata L., chloroclystis rectangulata L., pericallia matronula L., jne.

7. *Taxus baccata* L. — jugapuu; Gemeine Eibe, Eibenbaum, Roteibe; тисс обыкновенный. Puu on jugapuuliste (taxaceae) sugukonnast. Ta on okaspuupõõsas, mõnikord kasvab aga puuna kuni 15 m. kõrguseni. Tüvi on punakas-pruuni koorega, mis pärastpoole halliks läheb. Oksad on 3 sm. ptkad ja 2 m/m. laiad, pealt tumerohelised, läikivad, alt heledamad läiketa, väikese rookuga, püüvad talvel puul. Sitsel aprillis. Vili valmib samal aastal augustis ja on herne suurune tera, millele punane seemnemantel ümber kasvab, otka lahti jättes, mis siis punase marjana välja näeb. Kaswab üle terve Euroopa, Kaukaasias, Põhja-Perfias, Amuris, Nshitris, Aanaaria saartel. On aga väga haruldaseks jäänud. Arvatakse kuni 3000 a. vanaaks saavat, on seega Euroopa kõige vanem, kõvem ja raskem puu. Seemned täiskasuvad 2—4 a. järele. Kaswab ka okstest istutades. Kasv väga aeglane. Armastab niisket huumuserikast maapinda. Tehniliselt on puu kõrgewäärtseline. Noored oksad ja oksad on mürgised; enne loeti selleks ka vilja, mis aga nüüd kahjutaks tunnistatud. Mürk, tassiin, on samade omadustega, kut oleum sabinæ. Greeka õpetlase ja taimeeadlase Teophrastuse, kes 371. a. e. K. ja Rooma kirjaniku Pliniuse kirjades, kes 23. a. p. K. sündis, on leida, et wanal ajal juba jugapuu okste tarvitamise puhul inimeste seas mürgitust ette tuli, nimelt aborti alal. Sel ajal loeti jugapuud surmapuuks.

Andmed jugapuu üle, eriti Gestis, waata: „G. Mets“ nr. nr. 2, 4, 6, 8 — 1921. a.

8. Peale selle on mürgised meie poolpõõsad:

a) *Artemisia absinthium* L. — koirohi — Wermuth — полынь настоящая, п. горькая. See on perekas sugukond, 150 ümber, mis põhjapoolisel maakera poolel, enamasti paraajas wõõs kasvab. Venes on 80 selti. *A. absinthium* kasvab 60 — 100 sm. kõrgeks, on kõbehalli karwa wildiste lehtedega. Kuulub komposiitide (compositae) hulka. Sied on väikesed, kollakad ja tugevalt aromaatilised. Sied ja lehed on apteegis rohuna saada. Selle taime sees on wiha mürgaine, mis enamasti absintolift koos seisab. Rohkemal arvul tarvitades mõjub keft ergutawa peale nagu kampwer ja kutsub esile langetõbe sarnased krambid. Seda nähtust tuleb ette ka koirohu-likööri kauasel tarvitamisel. Väiksel mõõdul koirohutee pruukimist kõrwetiste, kõhuhõõruse, hallatõbe jne. vastu peetakse kasulikuks.

b) *Ledum palustre* L. — jookael, pors — Porst, Mottenkraut, wilder Rosmarin, — багульник болотный. On kanarbikkaswude (ericaceae) sugukonnast, väike põõsas kuni 60 — 120 sm. kõrgel. Kaswab soisel maapinnal ja männimetsas Euroopas, Aafias ja Põhja-Ameerikas. Lehed on lineaal-lantselilised, ääred natuke alla-poolle kumerdatud, alt roostepunased wildised, sama wildised on ka oksad. Sitsel mais — juunis. Sied on walged, harwa roosad ja seisavad fobaras okste ladwas. Lehed püüwad ka talvel okstel. Tsejugune wilt lehtede ja okste küljes lõhnab pead-pööritawalt. Lehti tarvitatakse prussakate, luttikate ja riidetoide häwitamiseks. Paiguti (Muhus) pandakse ka õlle sisse, et sellele tangust anda. On narvootiliselt mürgine, nimelt on lehtedes 0,3—0,4% eetriõli, parthapet, ericoltiini ja porjakampwert. Teed tarvitatakse läkastawa kõha vastu.

Sookaela lehtedel elawad oma II ja III staadiumi üle süüdifeenekese, kuuserooste (*chrysomyxa ledi* alb. et Schw.) eod, mis kuuserooste üle lähewad ja need juulis-augustis soode läheduses kolletama panevad.

Metsatööstus.

Riigi fulul metsa ülestöötamine.

Metsade peavalitsus kawatseb 1923/24. operatsiooniaastal — 1. sept. 1923. a. kuni 31. augustini 1924. a. — riigifulul metsa üles töötada:

Harju maakonnas 119,04 tiinu pluss 50 kantfülda; Lääne maakonnas 68,40 tiinu pluss läbiraiumine ja harvendamine; Wigala maakonnas 31,35 kantfülda; Järva maakonnas 137,13 tiinu pluss seemnepuud Jäneeda metskonnas; Viru maakonnas 734,79 tiinu pluss teedäärjed puud 15 k.-fülda; Tartu maakonnas 237,82 tiinu; Viljandi maakonnas 127,01 tiinu; Pärnu maakonnas 16,39 tiinu pluss 265 k.-fülda; Valga maakonnas 73,62 tiinu pluss korjanud 50 k.-fülda; Võru maakonnas 114,16 tiinu pluss 5 k.-fülda ja Saare maakonnas 31,00 tiinu.

Kokku üle riigi 1659,86 tiinu pluss 416,35 kantfülda.

Nendes armudes on näidatud niikasti wanaid lõpetamata langid kui ka uued raielangid. Tiinude arv ei ole just täpisealine ja võivad weidi üles ehk allapoole muutuda.

Ülestöötamisega tehakse kohe algust ja valmistatakse:

1) Palkisid 18—24 jala pikkuses ja mitte alla 6 tolli jämeduses. Palkid peavad olema terwed ja sirged, lubatav kõverus ühe jülla pealt võib kõige rohkem üks toll olla. Erijuhustumistel võib ka pikemaid ja lühemaid ja alla 6 tolli jämedaid palkisid valmistada.

Peale harilikkude palkide on oodata mitmetelt riigiasutustelt tellimisi postide peale erimõõtudes.

2) Paberipuud valmistatakse kuuspalgi- puude latvadest ja peenematest kuuskestest. Paberipuud kawatsetakse kodumaa paberivabrikutele ära müüa ja on sellekohased läbirääkimised käimas. Paberipuude kestmise omahind raudteejaamades ei tohi igas ühikuis metskonnas mitte üle 6200 marga k.-füld töusta ja Laitlaare harutee ääres mitte üle 5500 marga.

Kus paberipuude kestmise omahind kõrgem tuleb, seal valmistatakse nende asemel peenemaid

palke ja teisi materjaale, mis sugustest enam tulu loota on.

3) Propse valmistatakse männipuudest 7 jala pikkuses ja alamjämeduses laduast 2 $\frac{1}{2}$ tolli. Propsid arvatakse tarvikuks kõik ära loorida ja välja vedada.

4) Kase- ja sauglepapakte valmistatakse Lutheri vabriku tarvis, kes nad sellekohase lepingu põhjal kindla hinnaga ära ostab.

5) Saawapakte (tikupakte) valmistatakse ainult neis metskondades, kus võimalik on neid raudteejaamadesse välja vedada ja kus pakkude omahind mitte üle 28 marga kantjal ei tõuse. Saawapadud veetakse kohe peale valmistamist metsast välja.

6) Saarepakte kui ka tamme-, jalala- ja wahtrapakte valmistatakse igas kohas, kus raielantidel neid puuseltse ette tuleb. Et Eesti neid puuseltse wõrdlemisi wähe ette tuleb, siis pannakse rõhku selle peale, et kõik kõwerad puuseltsid võimalikult otstarbekohaselt ära kasutataks.

7) Liiprid valmistatakse kodumaa kitsa- ja laiarpalike raudtee tarvis ja lähewad riigi raudteewalitsusele, kellega sellekohane leping tehakse. Wäljamaa liipreid sellel tööstuse hooajal ei valmistata.

8) Sindli- ja laastupakte valmistatakse kohalikkudele nõutele wastawalt sel määral, kui palju nende järele koja peal nõudmist on.

9) Rüttepuudeks lõigatakse kõik puud, mis ülalnimetatud tarbepuudeks kõlbmatad on. Rüttepuud kawatsetakse suuremalt jaolt raudteewalitsusele ja sõjawäe warustuswalitsusele ära müüa.

10) Tante ja teibaid valmistatakse wastawalt kohalikkudele nõutele ja müüakse metjas koja peal kohalikkudele elanikkudele.

Ilma oksjonita ja wõistluspakkumisetä müüakse neid materjaale:

a) riigiasutustele, mis sugused ärilisel alusel ei seisa, — kõik materjaale metjas omahinnaga ja wäljawaepunktides kindla hinnaga;

b) ärilisel alusel töötawatele riiklistele ette-

wõtetele, — kõiki materjaale kestmise turuhinnaga, kuid mitte alla omahinna;

b) koolidele, heategevatele asutustele ja ametiruumide kütmisel neile omavalitsuse asutustele, sellel oma metsa ei ole, — küttepuid meisas omahinnaga üks kantsüld ahju ja 1¹/₂ l.-sülda pliidi peale aastas;

e) kohalikele elanikele metsast wõtisel arwul: kuni 10 ehituspalki, kuni 8 tarbepuupalku, kuni 1 jooksew süld sinbli- ehk laastupalku, kuni 80 latti, kuni 100 teiwast ja kuni 1 kantsüld küttepuid iga majapidamise peale, kohaliku kestmise turuhinnaga, kuid mitte alla omahinna.

Kuigafutustele ja riiklistele etewõtetele, niisama ka koolidele, müüakse küttepuid esimeses järjekorras.

Teises järjekorras — omawalitsuse- ja heategevatele asutustele wõimaluse järele.

Kui kohalike elanike poolt metsamaterjalide järele nõudmisi on (peale ülalnimetatud wõtisel arwul rahuldamise), siis, filmas pidades tagawara suurust ja arwesse wõttes teisi nõudmisi, määratakse igal sügisel ja kewadel teatud arw metsamaterjaale wõistluspakkumise teel müügile. Wõistluspakkumistest ei wõi osa wõtta metsakaupmehed ega lauatehaste omanikud.

Wõistluspakkumistest wõivad, peale kohalike elanike, osa wõtta kohalikud wähemad töösturid, ühispimatalitused, kartuliühitused jne., kuidugi mõista sellekohase wallawalitsuse tunnistusega.

ph.

Jahiasjandus.

Hea „wõtja“ piis.

e. p.

Mitmed isikud tahawad head „wõtjat“ piissi sel wiisil tunda, et peopeja kõwasti raudade otsa suruwad ja pärast piisku tekitanud wiiru järel ofustawad (walge wõi punane wiir), kas piis hea wõi halb on.

Et taheta sugugi uskuda, et wiiru tekitamises raudade otsa wiisimine, kas teraw wõi nüri kant, palju kaasa aitab.

Olkse ka arwamisel, et mida kõwemast terasest piisiraud on, seda walusamini ka wõtab.

See arwamine on ekslik. Paremast, kallimast terasest piisiraud on wastupidawuse mõttes paremad ja mõned terase sordid weel selle poolest head, et nad nii kergesti ei roosteta, mitte aga „wõtmise“ suhtes... See on karwapealt üks, kas haawlid piisiraudast, heinpuust wõi koguni peost wistatse — sest kõik „wõtawad“ ühtewiisi, kui nad aga ühesuguse jõuga wistatud on...

Et saa ju seda millegiga tõendada, et teatud teras haawlitele mingit surmawat wõi salawäge juure annab. Peetagu seda ikka meeles, et siin mingit müstilist olla ei wõi.

Müüd küsiwad mist kümme kätti korraga: „Mga millest see siis tuleb, mis wiga see on, et üks piis hästi „wõtab“, teine aga mitte sugugi?“

Püüan lihidalt wastata. Selle piis halwasti „wõtab“, see lastu märki ja waadaku, kuidas märk seatud on... Siis katsete teinud haawlid puu sisse löök (harilik kuujelaud). Neis kahes katses seisab terve „wõtmise“ saladus. Laseb piis harwalt, siis loomulikult ei wõi hästi tabada, ja kui nõrgalt sisse löök, siis ei wõigi wõtta; kind küll puru, werine, aga elab, sest haawlid ei jõudnud „elu juure“ tungida.

Kokkujooks ja läbilöömine oleneb aga juuremalt jaolt padrunitest tegemisest ja lastematerjalist, millega padrunitid täidetud on...

Kõigepealt wõtagu hea rohi, head wilt-tropid ja paremad haawlid. Padrunite otsad keeratagu korraldult kinni.

Teetagu proowi katsepadrunitest mitmes jämeduses haawlitega. Kui aga kõigist katseist hoolimata piis ikka halwasti lasub,

siis peab püssi asjatundja meistri juure viitma, kes otsustab, milles wiga on.

Mittmed kütid tarwitawad haawlipüssile kroonu kuultrohtu ja mõned koguni suitsurohuga segatult.

Nagu teada, põleb kuultrohi aeglaselt ja ei kõlba haawlite alla, kus kiirema põlemisega rohtu waja. Suitsurohuga seda segada, ja kui siis veel mehine laeng wõetakse, on wäga kardetaw, sest siis wõib gaasirõhk üleüldiselt suureks tõusta ja rauad lõhki ajada.

Sagedasti tarwitatakse rohturoppideks takku, paberit ja pudelikorki. Need ei kõlba sinna sugugi...

Paljud on ka arwamisel, et mõne püssiga iseenaline hea jahitõnn on.

Seda nüüd küll ei ole. Küttile meeldib mõni püss enam, on armsam ja — küllap selles see „õnnesaladus“ seisabki...

Ka on arwamisi nagu oleks wõimalik haawlipüssi wäga kaugele lastma panna, aga meistrid ei tunne kunsti, kuidas seda teha, see tulewat juhtumisi ja seepärast olewat ka wähe neid püssi, mis 100, 120 sammuga peale ja veel kaugemale lastewad...

Meie kõik teame juhuslikkudest paukudest. Kui aga mõni mees wisalt tõendada püüab, et tema oma kal. 16—12-ga iga pauguga nii kaugele linnu maha lasteb, siis taob minul himu temaga pikemalt lastmistest kõnelema, sest see mees lüskab meelega...

Igal asjal on piir...

Nurmfanade ja jäneste talwifest toitmisest.

Joh. Adorf.

Ette jahimehe ülesanne ei seis mitte häwitamises, — waid kasvatamises, hoidmises ja tarwilisel korral ka toitmisel. Talwel sügawa lumega on toitmine jahimehe pealisesannetest, muudu wõib juhtuda, et mõnest maakohast jahiloomad ja linnud footu ära kaowad.

Peatan siin pikemalt meil kõige rohkem leidurva jahilooma — jänese, ja linnu — nurmfana talwiste toitmiswiiside juures. Iga loomaarmastaja pühaks kohuseks olgu selle järele walwata, et tema ümbrustonnas talwel sügawa lumega loomadel tarwilisel määral toitu oleks. Iseäranis maksab see jäneste ja nurmfanade kohta, keda meil veel kõige rohkem leida on. Neid wõib hoolsa toitmisega ja hoidmisega läbi teatud maakohas pikemaks ajaks püsima meelitada, millega ka kindel juurekasw on kindlustatud. Kui jäneseid jaanuarist kuni märtsini korrapäraselt sööda, siis jääwad nad söötmise kohtade ligidale pesisema, kui neid seal liialt taga ei kiufata; samuti jääwad ka nurmfanad söötmislohtade ligidale püsima.

Kuigi jäneseid toitu tarwilisel määral leiab, wõib siiski sügawa lume puhul langete külmasdega juhtuda, et nad nälga jääwad ja otsa saawad; nurmfanad on neil juhustel niisõrd nõrgad ja uinased, et nad kergesti rööwitutele saagiks langewad.

Niihästi jäneste kui ka nurmfanade toitmisest on soowitaw kopsalehti tarwitada, mida

metfa jäneste teeradadele maha panna. Suuremad hunnid ei ole soowitawad, sest et jäneseid siis rohkem ära tallawad ja mustawad, kui tarwitawad. Siin maksab üldse põhimõte, mida rohkem hoolt, seda parem.

Kohtadel, kus märgata on, et nurmfanad sööda hästi wõtma hakkawad, aetakse lumi ära, ning riputatatakse ligimeelitamiseks igapäew mõni peotäis nisuteri wiljapurudega segamini maha. Söötmislohtadeks olgu looduslikult lume ja tuiskude eest kaitsitud kohad, misjuures igal pool küllaldaselt; kui aga siiski mõnel pool nagu põldudel, sarnased kohad puuduwad, tuleb nurmfanadele kunstlikud söötmislohad, olgebest eht pilliroost valmistada. Need ei nõua raha ega suurt waewa. Igi kahe meetri pikkused teibad seotakse kõwa nõõri, eht veel parem, traadiga ülewalt otsast kinni ning pannaakse neid nõnda jageli, et katus läbi teiwaste mitte siiski ei langeks. Alune ruum olgu 1½ 2 meetrit läbi mõõda. Kui katmiseks olgi eht roogu läepärast ei ole, on soowitaw kuuseokstega katta, selle juures peab aga katus nii tihe olema, et ta lund läbi ei laste. Katus tuleb niisõrd tugewasti kinni siduda, et tuul teda ära ei wiiks. Lindude siiskäimiseks jätagu katus 25 sm. maapinnalt kõrgele. Tuiskude puhul tuleb tuulepoolne külk hoolikalt kinni mätta, et ütt seest lund mitte täis ei tuiska.

Soowitaw on sarnaseid ütitsegi juba sügisel tarwilisel arwul valmistada, ning aegasti

enne sõdmisaja algust linde ligi harjutama halata, milleks üti ligidale kapsalehti j. m. maha riputatakse.

Samasuguseid sõdmiskohti võib ka elus kuuslehest kasvatada, kui neid ringina istutada. Sel juhtumisel tuleb aga puuleki kärpida, et nad mitte liig pikaks ei kasvaks, vaid tihedamaks lähets, ning sellega looduslike kaitse sünnitaks. Ainult puu eht paar lastagu kasvama jääda, mis lindude sööorteriks oleks. Ka tuleb filmas pidada, et sarnasel kujul kasvatatud sõdmiskohta lindudel alati waba sissekäik oleks, milleks puud maa ligibalt olüteft tarwiliselt puhtaks tehtagu. Sarnastel sõdmiskohtadel on ainult see halb külq, et nad lume eest nii hästi kaitstud ei ole, kui ülaltähendatud ütifejed.

Kui kõik on tarwiliselt valmistatud, ning linnud sõdmiskohtadega harjunud, tuleb isedra- list tähelepanu rõwölinde wastu wõitlemise peale panna. Kunstliste ütifeft katuste peale kinnitagu enne sõdmisaja algust ja lõppu sõd- daga püümis, kuid wawatagu ka selle järele, et rõwölinde püümisefse mitte kauaks ei jää, sest siis peletab ta nurmlanad ära. Sõdmisaja kestusel aga pandagu püümisef sõdmiskohtadest umbes 50 meetri kaugusele maha, kuid füiski hästi nähtawale kohale, kust rõwöit juba eemalt saati võib filmata.

Argu unustagu üksti jahimees, et suurem kohus on loomi ja linde hoida, kasvatada ja nende eest hoolitseda.

„E. Kütt“.

Mitmesugust.

Metsaseaduse rikkumised ja turitööde jälgimised.

A. Anderson.

6

Metsapõlemised.

Tõtib metsas tulekahju, siis on niihästi metsa- walitfufe ametnikud kui ka poliitfei kohustatud kõik abinõud kasle wõtma kustutamiseks, selleks on neil õigus käjutada naabruses olewat rahwast omale abiks. Ei ilmu käjutatud isifud tuld kustutama, lan- gewad nemad trahwi alla, nagu see rahuf. tr. f. § 98 ette on nähtud.

Metsaseadufe § 181 põhjal ei lastu nimetatud ametnikud ennem tulekahjukohalt, kui tuli tätefti kustutatud ja et ole kahtlult selles, et see uuesti põ- lema hakkaks. Tulekahjule käjutatud ja ilmunud isi- tutele maksetakse taju sellel määral, kui see walitfufe poolt kindlaks määratud ja „Riigi Teatajas“ wälja kuulutatud on.

Whtlasi põlemise kustutamiseega tuleb tingimata juurdluse läbi selgusele jõuda, selle süü läbi tuli oma algatufe saanud. See juurdlus oleks alufets, kui süüdlased awaliktus tehtaffe, neilt kahjutaju nõudmiseks ja asjale seadusliku käigu andmiseks karistufe mõttes, kui tuli algatufe on saanud sar- nase teguwitfi järele, milleks seadufes karistus ette on nähtud. Siin olgu tähendatud, et tulega ette- waatamatult ümberkäimise ja tubakasuitfetamise kohta on karistufed määratud järgmistel juhtumis- tel:

1) kes metsade, puhamastikkude, sildade wõi hoonete läheduses tuld teewad wõi tulega hooletult ümber käitwad;

2) kes tuld enne oma äraminekut sealt kohalt, kus tuli süles oli tehtud, mitte ära ei kustutanud;

3) kes pöõsaid, rohtu, juuri, otji jne. ilma ette- titjutatud määrustest hoolimata wõi teelatud ajal põletawad;

4) kes metsas püüsilastmise juures laengute jaoks taltu wõi linu tarwitawad;

5) kes tubakat suitfetawad heinakünnides, lae- pealsetel, hobufetallides kui ka olaspuumetsades pala- mal ja kulmal ajal, kui see tulekahju tekkimise häda- ohuga ühenduses on.

Karistus neis süüdistustes on ette nähtud rahuf. tr. f. §§ 92, 95 ja 98, ning selle eest karistatakse rahatrahwiga mitte üle kümne rubla.

Süüdistustega kohtule efnemine asjades, mis on sündinud metskonna piirides, allub kohalikul me- tsawalitfufele eht erametsa omanikule, selle patne peale rahukohtunik asja arutamisele asub. Wäljas- pool metsa piirkonda järelewalme ja abtandmine ni- metatud asjades on poliitfei kohufes tehtud üldise kubermangu sisseadmise f. § 737 (f. t. II. f.) põhjal.

Süüdistuste üleswõtmiseks on kuuekuulne lähi- aeg, arwates süüteo toimesaatmisest. Süüdistaja mitteilmumine kohtufufe peale ei talista asja lä- bivaatamist ja leptus neis asjades ei ole lubatud.

Alasnimetatud rahuf. tr. f. järele määratalle hooletu tulega ümberkäimise eest rahatrahwi mitte üle kümne (10) rubla, kui aga sarnase hooletu tulega ümberkäimise ja tubakasuitfetamise läbi tuleõnnetus on sündinud, siis ei ole trahw mitte enam 10 rubla, waid rahuf. tr. f. § 98 põhjal arrest mitte üle ühe tuu, eht rahatrahw kuni 100 rublani, kusjuures ühtlasi sündinud kahju tuleb ära tafuda.

Pöõsastikkude, rohu, juurte, olüte jne. põletamise kohta oleks ütelda, et nende põletamine, kui niifuge, enesest ei ole kuritegu, tema on juft seadufe poolt lubatud ja muutub süüteofs ainult sel juhtu- mijel, kui see sünnib: 1) kas ilma selle juures nõue- tamate ettewaatusteta; 2) eht niifugufel ajal, kui põ-

leelamine, tulekahju kartuse tõttu, teelatud on. Seaduse poolt nõuetavate ettevaatuste määrused on järgmised: Iht, kes tahab põletamisele asuda, peab sellest teatama kohaliku ülemusele ja tema järelevalvel kohta kraaviga piirama ehk rohu ära niitma, maa üles kündma, või rohu juurtega wälja katsuma ja juurtega ülespoole pöörama vähemalt kahe sülla laiusele. Selle peale vaatamata peab põletaja lahutamata olema põletamise pinnal labida, luudade, pangede ja teiste tulekaitse-riistadega. Suure tuute juures peab põletamine seisama jäetama ja tuli ära kustutatama. Metsalagendikkude põletamine on täiesti teelatud.

Parwetamine.

Metsajeaduse §§ 262, 265, 266—271 järele on metsamaterjalide parwetamisets ette nähtud, et parwetajad on kohustatud kohalikul metsajülemalt wõtma selleks määratud wotmi järele tunnistuse selle üle, misugune metsamaterjal parwetamisets walmistatud, ja nimetatud tunnistuse põhjal sündis siis parwetamine kohaliku politseiwaltisuse ligema walwe all. See lorb oli selleks ette nähtud, et ära hoida metsawargusi ja omawolilisi raiumisi.

Nõnda on seaduses, nii Wene walitsuse kui ka nüüd, Eesti walitsuse ajal, on parwetamine teistil lorraldatud ja nimelt: kõiit metsajakauplejad ja isitub, sellelel metsamaterjalid parwetada, koguvad enne parwetamist kottu, walivad omawahel parwetamise komisjoni, sellele siis kõiit oma parwetamisets olewad materjalid üles annawad; nimetatud komisjon teeb siis kõiit lorraldused parwetamise alal. Komisjonile makswad parwetajad selleks tarwisminewad kulud ja komisjon jaotab need proporsionaalselt parwetajate wahel; määrab aja, millal parwetamine algab ja mis ajaks materjal kohal peab olema.

Seedejeaduse (l. l. XII. köide l. j.) § 359 on järgmine:

Kõikidel parwetamise ja laewatäigu jögedel, sama kõiitidel järwedel ja weetogudel, kus juba awatud ehk edaspidi awatalse laewatäit, sama metsa ja puude parwetamine, — jäetakse 10-sülla laiune maariba, arwates weeserwast, wabats tarwitamisets hinnata. Weeteedel, kus ainult suurte weetõusude ajal ajutiselt parwetamine wõib sündida, on see maariba wabats tarwitamisets ainult parwetamise ajaks ja parwetajatele nende läbi pääseteets; wäiteste jögedel ja wjateeste peal parwetamisel wõib see ka litjam olla ja see laius 3—10 süllant.

Walti erajeaduse § 1014 juure lähwa seletuse järele ei ole tarwilik, et walitsuse poolt weetee laewatõiduts ehk puude ja palkide parwetamisets awatuts annustatots, waid weetee loetakse nimetatud üldis-tarwitamisetsle awatuts niipea, kui see oma loomulikus oletus, ilma kunstlike abita sünnis on laewatäiguts ehk metsa ja puude parwetamisets. Sama § 1016 järele on igale teelmata lubatud laewatõidujögefid tarwitada igasugustel laewadel tõiduts, sama ka metsa parwetamisets. Rahju, mis parwetamise läbi wõib kaldaomanikudele sündida, peab parwetajate poolt tajutama.

Tuleb parwetamise juures mõnesuguseid seaduse rikkumisi kas parwetajate omawahel ehk kaldaomanikkude poolt, mis politseile alluwad, teeb politseil sellekohase protokollil ja annab asjale seaduslike käi-

gu, kuid parwetamist ei wõi takistada, mis läbi suured kahjud wõiwad sündida; kohtu arutus asjas wõib teista pikemat aega, kuid parwetamine ei kannata ajawiivitust.

Rahul. tr. § 77 määrab ära karistuse määruste rikkumise eest, mis on ette nähtud laewatõidu ja metsa parwetamise kohta jögedel ja laenalitel. Need asjad alluwad rahutohtumisele ja see wõib rahatrahwi kuni 50 rublanti määrata. Süüdistuse äraiganemise aeg on, kui 6 kuu sookul, seaduse rikkumist arwatud, ei ole asjale käiku antud. Süüdistusega kohtule esineb ja peab seda kohtus ülal politseil. Süüdistaja tulse peale kohtuse mitteilmumine ei takista asja läbiwaotamist ja leppimine süüdlasjega et ole lubatud. (Järgneb.)

Jahipidamine.

Jahipidamise õiguse küsimus on endisest ajast peale üts juurematest tüli sünnitajatest suurmaapidajate ja wäitetrundi-omanite wahel olnud. Seda teitasa asjalu, et endised mõisaomanikud olid omal ajal emnast jahipidamise ainuõigusega warustanud nii oma, kui ka mõisa kruntidest lahutatud ning ostuteel pärisets müüdüud talukohtadel ja maadel. Selleks olt Walti Erajeaduses eesõigus makswa pandud, mille § 883 järele mõisaomanikel talukohtade müügi lorrall jäi müüdüud talu krundil jahipidamise õigus, kuna ostjal oma maa peal seda õigust ei olnud. Nõnda wõisid siis mõisaomanikud talu põidudele, metsa ja maadele oma jahifalkadega ilmuda, misugust õigust nad ka tihti tajutasid.

Sarnane lorb lutsus päristrundi omanite hulgas ärewust ja meelekibedust esile, kuid midagi polnud parata, sest selle õigusega olt suurmaapidajad seaduse järele warustatud. Kuigi teegi mõisnikkudest olets kohtade müümisel soowinud sellest õigusest loobuda, siis takistas seda seadus. Tuli ära oodata paremaid aegu, kus nimetatud eesõiguse alused purunewad.

1917. aasta juur rewolutsiooni pööre lõpetas muude endiste eesõiguste hulgas ka mõisnikkude jahipidamise ainuõiguse. Wene ajutise walitsuse määrusega 30. märtsil ja 21. juunil 1917. a. kaotati maade ja liikumata waranduste kohta igasugused eesõigused ning määrati kõiit maad nende omanike poolt tajutuse mõttes, kui ka ülbiste koormatuste ja awalikkude kohustuste landmise poollest üheõiguslitsets ning ühewõrdselt nende kohustuste landjatele, selle peale vaatamata, kes teatama krundi omanik.

Ulewalmimetatud määrus andis jahipidamise õiguse kõiitidele pärisloha omanikele ja põliferendi maade pidajatele Walti Erajeaduse §§ 947, 1001, 1324 ja 1325 alusel oma loha piirides olematel maadel ja metsades, kui jahipidamise litfendus ei ole loha müügilepingus eraldi ette nähtud ja kreposti (kinnitussuostonnas) aktides sellekohased märtsused ostu-müügil kohustesse sisse kantud.

Mis puutub nii era- kui ka riigimaade rentnikkudese, siis peab tähendama, et rentnikul jahipidamise õigus tarnasel juhumiitel tema käes rendil olemal maapinnal on, kui see õigus krundtomaniku poolt lepingu põhjal rentnikule lubatud. Endised mõisa maad on wõõrandamise teel riigi omandusets saanud, ühes sellega ka jahipidamise õigus neil maadel riigile üle läinud. Teatavasti ei ole põllutõministreeriumi poolt

riigirentnõitude ja asunikkudega sõlmitud lepingutes jahipidamise õigust neile mitte edasi antud, seega puudub siis ka nimetatud maade pidajatel jahipidamise õigus.

Et jahiti pidada, siis peab selleks olema:

- 1) lasteriista kandmiseks luba;
- 2) üldine jahipidamise pilet ja
- 3) kui jahiti pidada kawatsetakse wõõral krundil, siis luba wastaawa maa omanikult.

Punkt esimeses nimetatud lasteriista load annab wälja politsei; kuna metsawalwe ametnikud lasteriista kannavad oma lehtwalitjuse korraldusel, nõnda kui see ette nähtud Metsajeaduse §§ 63—65 ja „Riigi Teataja“ nr. 13 — 1921 a. lasteriistade kandmise kohta käiwates määrustes.

Üldiste jahipidamise piletite wäljaandmine seisab maakonnawalitjuse korralduses, kes jahipiletite ja lasteriistade pidamise lubade pealt oma heaks õigustatud on selleks määratud maksu wõtma (waata Põllumajanduse seaduse § 323 ja „Riigi Teataja“ nr. nr. 43 — 1919 a., 18/19 — 1920 a. ja 3 — 1921 a.).

Põllumajanduse seaduse § 329 põhjal antakse tasuta jahipileteid wälja metsa walweametnikele ja niisama metsawalitjuse ametnikkudele, millede jaamijeks kohalikul metstawalitjusel maakonnawalitjuse pöörata tuleb.

Kui keegi last eelnimetatud luba on saanud, siis ei õigusta see weel teda jahiti pidama wõõra maa peal, maid selleks peab weel eraldi luba olema maaomanikult. Järgelikut riigi metsas jahipidamine võib ainult sellekohase metstawalema poolt wälja antud piletiga põhjal lubatud jaada. Metstawast on kohustatud järele walwama, et ilma lubata jahiti ei peeta, et jahiti piletis määratud lohtades ja selleks määratud ajal, kui ta piletis ülestähendatud loomade peale sünniks. Keelatud on riigimehades loomade ja lindude püüdmise igajuguste silmuste, sõelte ja wõrtudega, niisama ka kihwitamise teel. (Metsajeaduse § 72.)

Metsa walweametnikkude jahipidamine on piiratud ja võib see ametikooste tähtsusel wahesjel wihtil sündida loomade ja lindude lastmise teel selles korras ja määral, nagu see ette nähtud Metsajeaduse § 65 ja Põllumajanduse seaduse § 334 juure käiwates juhtmõddrides. Igal jahimehel peawad jahipidamise ajal liigi olema sellekohased load ja on kohustatud neid ette närima ametnikkudele, kes õigustatud korraldu jahipidamise järele walwama. Kihwaid metsloomi ja lindusid, nende poegi, kui ka nende pesi häwitada, on lubatud igajuguste abinõudega, peale kihwitamise, igal ajal. Rõndaajama on luba wäljapeal ja metsades igal ajal tappa hulkujaid loori ja kahjulikke loomi.

Põllumajanduse seaduse §§ 337, 338, 341 ja 343 on üles tähendatud, mis ajal ja misjuguuste loomade ja lindude peale on luba jahiti pidada. Rõndaajama on nendes paragrahwides üles loetud kihwad loomad ja linnud, kes kahjulikud nii inimestele, kui ka toduloomadele ja lindudele, sellede häwitamine igal ajal lubatud. Selleajama seaduse § 342 järele on igal lihel õigus häwitada kihwaid loomi wõõra maa peal, ilma tähendatud maa omaniku loata ainult neile ootamata wastujuhtumisel ehk kohaliku poliisimehikude ja metstawametnikkude nõudmise peale.

Üldise tubermangu sissejeadmise seaduse (S. I. II j.) § 790 on ette nähtud poliisimehikude poolt jahipidamine kihwate metsloomade peale. Niisama wõib jada teostada metstawalwe ametnikud Metsajeaduse § 65 põhjal, korraldades selleks klaperjahi.

Selle järele walwamine, et jahiti peetatse jahiseaduse määruste järele, lajub: 1) poliisile peal; 2) metstawalitjuse ametnikkude, riigi kui ka era metstawalwe ametnikkude peal nende wahitondades ja ametkonna piirides ja 3) on wäljawahitide kohustus, kui niisugused ametisid seatud ja seaduskirjas korras nende ametite peale tinnitatakse.

Süütegude juurdlused jahipidamise seaduste rikkumiste asjus Rahuf. tr. sead. §§ 56¹—56² põhjal wõiwad alustatud saada niisäsi metstawametnikkude, kui ka poliisile poolt ja protokollid peawad krim. l. p. f. §§ 1133—1136, 1142, 1150 ja 1151 nõuetele wastawalt kokku seotama. Need asjad allumad rahufotomikule ja peawad sisse arwud olema poliisile läbi, kes ka kohtus süüdistajana esineb, nagu see ette nähtud Põllumajanduse sead. § 354 ja krim. kohtup. f. § 1216¹, mis sünnib selleajama seaduse §§ 1215, 1216 ja 1224¹ juhatusel.

Nimetatud süüdistused kuuluvad awalikkude süüdistuste hulka ja maaomanik, selle maa peal jahipidamine sünninud, võib ismüüdistajana kohtus esineda, üles seades feeläbi saadud kahju. Juurdlusprotokollides olgu ära tähendatud, misjuguused püügi-riistad, kas ja misjuguused metsloomad süüdistajale ära wõetud. Süüdistuse õigimisel, kui see süüte kohast warijule jooksnu, on metsta walweametnikud ja wäljawahid õigustatud nõudma poliisile kaasabi.

Nende süüdistuste üleswõtmiseks on 6-kuune tähtaeg, arwates kurtööd toimeaatmijest; asja lepituse teel lõpetamine on keelatud. Metstawametnikkude poolt toimepandud juurdlused amataise poliisile edasi kohtule asjaga esinemiseks.

Rahuf. tr. f. § 146¹ alusel wõetakse wastutusele, kes ilma loata wõõra krundi peal jahiti peab. Rõndaajama wõetakse selleajama paragrahwil järele wastutusele, kes metsloomi ja lunde mõnesjuguusel lombel wõõrast metst wälja ajab. Põllumajanduse sead. § 355 juhatusel allumad need süüdistused rahufotuniku läbiwaatamijele ja alustataise maaomaniku ehk jahirentniku palwe peale; wõiwad lepituse teel lõpetatud jaada ja nende iganemijeks on 6-kuune tähtaeg ette nähtud. Juurdlusprotokollide tord on krim. kohtup. f. § 1187¹ juhatusel. Rahuf. tr. f. § 56² põhjal tunnustataise jahipidamijeks ka jada, kui keegi on wõõras metst wõi maadel tee pealt tõrwal püüsi eht muude püügi-riistadega.

Üldlokkuudõdes peab tähendama, et jahiseaduste rikkumise asjad lahse osasse jagunewad nendega kohtule esnemise ja süüdistustega esnemise mõttes, see on: 1) kui jahipidamine sünnib ilma jahipiletita, ehk wõõra jahipiletiga, kui lastakse neid loomi, misjuguuste lastmine kellel ajal keelatud wõi sellede peale jahipidamine seaduses üldse keelatud, niisama ka keelatud abinõudega jahipidamine ja loomade tapmine, misjuguused süüdistused arwataise awalikkude süütegude hulka ja neid süüdistusi alustab poliisile, misjuguused poliisile ka oma esitaja läbi kohtus ülewal peab. Rõndaajama walwab poliisile ka selle järele, et igal jahipidajal oleks lasteriista kandmiseks luba ja on õigus nende lubade esendamamist nõuda. Luba puudumise korral ehk kui jada mitte ette ei näidata, nõu-

ab poliitilise süüdlase vastutusele võtmist; 2) kui jahipidamisel isikul jahipilet on olemas ja lasterüüsta kandmisel luba, mis ametivõimude nõudmise peale ette näidatakse, jahiti ei peeta mitte teelatud ajal ning ei lasta neid linde ja loomi, millede lastmine sel ajal teelatud, siis on süüdistuse ülevõtmise ja kohtu ülemalpidamine maaomaniku isiklik asi, kelle krundi piirides ilma tema loata jahiti peetakse.

(Edapp tuleb).

dade esitajate koosoleku kirjelduses, et nad tarbemisla spekulantidele müüvad. Nagu „Päevalehes“ ilmunud öänduses lugesin, polka see ka sugugi õige. Sama kirjutas mulle sellest ka üts Hiio ametnõuk: üts tarjapõijs' olla jeda ei tea kust võtnud ja oma emale rääkinud, ama rääkinud jälle palvemennale edasi, see taebanud wallamajas ja nii räägitudki sellest pärast koosolekul.

Rodus, 23. miinakuupäeval.

Rõige austusega metsaülem Mart.

Metsaülema Marti firi toimetusele.

W. a. „Eesti Mets'a“ toimetusel!

„Eesti Mets'as“ nr. 10 j. a. ilmunud „Kongressi muljete“ pärast (ja nad polenud avaldamiseks määratud) jain peale häbitava toimetuse märkuse nende tipukese eest ka veel oma Raiekt peapefu. Waikijain nendest Rodus küll, aga näe, siiski luges lehest!

Oma mehe nõrkust ei mahtaks ju toimetusel paljastada, mis jääb siis teistel lehtedel veel teha! Muudugi annaks jarnased lehed ühtlasi wast ka mõista, et mitte hulgaline ehitusmaterjalide müük ajumiklule alardatud hinnaga ja teised jarnased põhjused riigi sisetulekuid ei vähenda, waid just need Marti poolt lord aastas kongressi terwijs tehtud ilmsüüta tipukese. Eht leitakse siit ka uus põhjus „metsa-ametnikkude arusaamata rohtuse“ kohta, sest igatahes ei ole selles süüdi küll palgamaad (ajalehtede järele mõjabad), sest palgamaaga metsfondades ei ole ju sugugi wähem ametnikke kui maaga metsfondades.

Ag, wagan mõtku, mis loobitakse siis metsamehi alati poriga ja tahetakse neid ilma heina- ja kapijamaata jätta? Ega metsamehe lapse jänesepiimaga ka ütsi läbi ei saa? (Moona, nagu enne mõijast kaadi, edaspidi wiit Wla ei anta). Kas arwatakse, et praegusest 12-tunnilisest tööpäewast veel wähe on, et pooled rohtuse pärast lahti tahelakse lasta, et järelejäädud 18—24 tundi öö-päewa kohta tööle ratendada?!

Kui ei meeldi, et Rosen „Matsi“ joost on ja parun ei ole, eht et arwajäänud kuulutused kinga pigistamad, siis boldagu jeda otsetoheselt, aga mis asjasse segada liht metsamehe kapijamehaid ja mõnda juba enne Rosen'it ametis olnud muulast?

Määrijain sellest Raiele, kellega juba ära leppinud oleme. Kai üles: „Mart, kas ja siis aru ei saa, et siin ainult jätgi peidetakse. Kui ma ei ehti, aetakse peawarilijuse ülema toha pärast poliitikat ja, kes teab, kas ei saa siis mõni doktor wõi adwokaat ülemaks. Kuid siiski, Mart, pane tähele: kõiit see kawa Rosen'ile lahju omelt et tee waid, wastuotja, sellega mõidab ka nii mõnegi mõisliku mehe lugupidamise. Mituult ajatohane pole, et Rosen'it hamaa põllumaajanduse, laewanduse ja tööstuse edendamiseks tarwitit wilmumus puudub.“ Nii Raie arwamine.

Et, nagu warem juba kirjutanud olen, „Eesti Mets'al“ üts wäga tart toimetaja on, siis peaks see Raie jõnade üle järele mõtlema ja otustama, kas „Eesti Mets'al“ ei tuleks jenijsert erapooletust seisu-kohtast loobuda ja „suurte ajalehtede“ eestujul oma mehi — j. o. metsamehi — laitsia ja kõiit teisi maha teha. Igatahes oleks see parem, kui ja jarnastele teadetele ruumi anda, nagu hiidlaste lohta toodud wal-

Toimetuse märkus: Toimetus tahetseb wäga, et Marti firi eelmises numbris on awaldatud (mis, otsetohe üles tunnistades, toimetaja süü läbi laaduja kätte sattus, sest ka toimetaja oli „kongressi“ käinud) ja sellega lugupeetud ametwennale perekond-lijit seletustüü sünnitanud.

Tulewikus aga, et jarnaseid seletustüü ei sünnits, joomitame Martile ja ka teistele ametwennadele, kes „kiusatusle“ wastu ei juuda panna, oma wäikesed „aantiapiisid“ Rodus kaasa wõtta: on maitsemamad, odawamad ja, kui Raie teedetud, pole ütsi karta.

E. M. U. Restjuhatusetege- wusest.

Kongressi otjaste teostamijeks efines restjuhatus septembrikuu lõpul märgukirjadega metjade peawalit- suse ülema ja põllutödmimistri ees, ette langes met- jateenijate rasket majanduslist seisulorda ja toelust paludes sellest seijuforraast wäljapääjemijeks.

Märgukirjas juhiti ülemuse tähelepantu kõiitibele ülesseatud küsimustele ja joomidele, nii kui: palk ja maa, 1923. a. lijakalk, hooned, jöidukutud, abiandmi- ne õmetuste puhul jne.

Juristi palkamise küsimus ei ole veel ainellisel puudusel lahendatud, sest „Eesti Mets'a“ wäljaand- mine nõuab restjuhatuselt suurt jöwpingutust ja kof- tuhoidmist eelolemateks wäljaminekutets, kui „Eesti Mets'a“ kots lorda tuus tuleb wälja andma halata.

Restjuhatus ütsi ei juuda kõiit kawatusi läbi wila, jellepärast on iga otakonna juhatusse kohus oma ette- wötet toetada, kui mitte otseteed rahalljelt, siis wä- hemalt sellega, et kohustaks igat otakon- na liiget „Eesti Mets'a“ tellima.

Räesolewa aasta numbreid on veel tagawaraks, jama ka endiseid wähesel arwul, mis tellijaid oota- wad.

Paljudes otakonades on tänuwäärjelt kõiit liitmed „Eesti Mets'a“ lugejad, kuid leidub, kahjuks, ka neid metskondi, kuhu ainult mõni ütsit etjampjaar on tel- litud.

Mis on selle põhjuseks?

Ra on veel mitmed metskonnad, kus jeni otakon- nad awamata, põhjuseid tuuakse ette mitmed: ülemus olla wastu, puududa ärkhamad tegelakjed, leigus ja ütskõiitus ühistegemuse wastu jne.

Kuid pidagu igalüks meedes, et ainult ühjel jöu- pingutusel mõime midagi kätte jaada, kui kõiit nagu üts mees töötawad.

Restjuhatus loodab, et tulewal aastal ütski metja- teenija oma lehte tellimata ei jata, sest ainult siis oleks mõimalik „Eesti Mets'a“ kots lorda tuus telli- misjinda töstmata wälja anda.

Metsateadusline kirjandus.

R. J. W-g.

Cestiteelne metsakirjandus on veel väga väene. Vanemad raamatud, mis enne 1917. a. ilmunud, olid kõik selleaegsete metsavahide jaoks määratud lühikesed käsiraamatud, mis sisaldasid üldiseid teateid metsaasjanduse kohta, niipalju kui valdameetrikud seda tundma pidid ja kui palju see nendele, nähtavasti, tarvilik pidi olema.

Need olid: Piitnes — „Juhatus metsavahidele“, Tartus 1884. a.; Muraad — „Praktiline metsaasjandus“, Dorpat 1893. (Saksa- ja eestikeelse tekstiga); A. Lindenberg — „Metsaasjandus“, Tallinnas 1912. a.

Viimasel ajal on nendele veel juure tulnud: E. Westerin — „Rohuste tarbepuude loomuhoidmine“, Tartus 1917.; P. Rogermann — „Puu desileerimine kuniwalt“, Tallinnas 1918.; E. Masil — „Puu kui ehitusmaterjal“, Tallinnas 1921.; A. Mathieseni tabelite kogu — „Metsamehe abiraamat“, Tartus 1922., ja hiljuti ilmunud D. Daniel'i „Metsakasutus“, 45 pildiga, 174 lht., „Agronomi“ kirjastus, Tallinnas 1928. a. — esimene eestikeelne teos, mis ainult teadava metsateaduse ala käsitamist sisaldab ja juba terwes ulatuses seda ala, vähemalt põhjoontes, kirjeldada tahab.

Raamat on laiematele metsameeste-ühistele määratud. Sellest siis ka oleneb, et ühtsuid metsatööstuse harustid kaunis kokkuvõttevult ja pealiskaudselt käsitatud on, kuna praegune raamatu ja trükitööde kallidus ei võimalda suurema teose ilmutist ja vähene metsameeste-perve ei suuda kallima ühisku eriala käsitava teose väljaandmist kindlustada.

Arvatavasti läheb veel palju aega, kuni Eesti keeles jarnased toetud, nagu soomekeelsed: „Metsänkäyttöpöytä — A. B. Helander“ ja „Metsänhoidon perusteet — K. Cajander“, ilmuda võiksid selle lootusega, et nende vastuvõtmine nii rohkesti kujuneks, et raamatu trükitimine majanduslikult end tasuks.

Järgides raamatu sisu, leiame järgmised peatükid:

I. Ulevaade maailma metsadest ja nende kasutamist.

II. Puu omadused: anatoomilised, keemilised, füsioloogilised.

III. Tegelik metsakasutus: metsaraiumine; metsaasjanduse valmistamine; töönormid; ühtsuid metsaasjanduse: põletispuud, tarbepuu, palgid jne.; metsaasjanduse vedu.

IV. Rohumaa puude tarvitamine tööstuses.

V. Puu kestusea pikendamise: puu kuivatamine, leotamine.

VI. Puu ümbertöötamine tuumuse abil: kuniwalt desileerimine, lõpõletamine ja tõrvaajamine, nõe- ja tuhapõletamine.

VII. Puu keemiline ja mehaaniline ümbertöötamine: selluloos, pummas, pumarmas.

VIII. Rohustised metsaasjanduse loomusjarud: puukoor, vaigu kasutamine, tõrvatööstus, puuseemnete kasutamine, turvas.

IX. Tööstude võrblevad tabelid.

Nagu näha, on püütud kõikide metsakasutuse küsimuste kohta seletust anda niipalju kui ruum lubab.

Rõige rõõm leidavad käsitamist peatükid: puu omadused ja tegelik metsakasutus, mis praktiliselt te-

gutsemale metsamehele kõige lähemal seisavad ja eestfätt suuremat huvi äratavad.

Raamatus on ka rida andmeid sae- ja tõrvatööstuse kohta paigutatud. Rahjuts ei ole seni tööstuse statistika veel niifaugale arenenud, et võimalikult selge ja ülevaatlitku pilti luua nimetatud tööstalade suhtes; avaldatud arvud annavad kasendilise mulje ja nende nojal on raske ühisi kokkuvõtet teha. Samuti oleks väga soovitatav olnud ka metsaasjanduse valmistamise ja nende väljaveo kohta vähemalt üldised arvudit tuua, sest need andmed huvitafid iga tegelikku metsameest.

Kuid teistest küljest on arusaadav, et seni kui jarnased andmed kas mitte saadaval ei ole eht-kui nad vastavat ümbertöötamist ei ole leidnud — ka nende tarvitamine rasendatud on. Sama mõiks selba eht ka töönormide kohta, mis lht. 77—81 paigutatud, kus mõnedes tabelites puude jämedus (läbimõõt) verjotites siles tähendatud, mille tõttu nende tabelite tarvitamine ja võrblemine tegelikult saadud andmetega küllaks muutub, tarvitades ümberarvamist tollidesse, kuna ju harilikult valmistatawate metsaasjanduse läbimõõdud tollides on.

Õrjusjonade suhtes on autor paljude mõistete jaoks tabavad nimetused leidnud, nagu: tõmbe-, pöörde-, surve-, kandepidemus ja teised.

Õõdramaa, meil aklimatiseerinud puude algupäraste nimetustega ei ole seni piisimale seisuksale ajatud. Selles suhtes on mist küll kõige nimeriklam lrix (Lärche, лиственница), laris, Saksamaa kuusik, juvelkuusik, otasleht ja lehik. Nendele tuleb nüüd lisaks veel l e h t m ä n d, nagu autor seda tarvitab, misjuguine nimetus ka botaanikerte poolt, nagu kuulda, vastuvõtmist leidnud — põhjusel, et puu wäljne habitus mändi meele tuletab; kuid soomlased, sellewastu, on teda jälle lehtikuusiks nimetanud.

Abies (Tanne, nuxma) on waejem ristnimede poolest: Siberi-kuusik, pihiu, walge-kuusik (autori järele), soomlastel jalokuusik. Igatahes walge kuusik mõiks waewalt küllalt tabaw olla, sest näitets abies pectinata ning abies nordmanniana on oma wäljuse poolest palju tumedamad harilikust kuusik.

Jalatas on uuema nomenklatuuri järele mitte ulmus glabra campestris (lht. 123), waid ulmus montana sm.

Tööstusalade kirjelduse on mõned ekstused jattuud. Näitujets selluloosi valmistamise kirjelduses on tähendatud (lht. 146), et selluloosi pafud 1) „kas umbes 1“ paksustets sõõridets lõigatakse, mis kohwivest kaoliste masinate abil peenitsetets pindubets jahwatatakse eht 2) raiutakse peitktaoliste nugade abil pöikihis paku oisast jaod lahti, mis samuti peenitsetets jahwatatakse.“ Esimese wiisi järele küll enam tufajal ei töõtata, kuna teise wiisi kirjeldamises sõnad „peenitsetets jahwatatakse“ etslittu arusaamist mõwad sümmitada, sest et tegelikult materjal, mis „raumismasinast“ tuleb: õhufesed pilpatükid ja saepuru (saejahu), juhitaakse fonteerijatesse, kus selluloosi valmistamijets kõbulit materjal — kuni 2“ pilad õhufesed pilpatükitesed — saepurust ja juurtest pilbastest eraldatakse; saepuru läheb harilikult kütteks, suured pilpad kas halvema sõõri selluloosi valmistamijets eht ka kütteks.

Sõõneldes puuroore kasutamijest parlainema (lht. 151), nimetatakse ainult tamme- ja pajukoort, kuna ka kuusikoort kaunis rohkesti neid aineid sisaldab (8—8%, wabest ka roõstem) ja teda tegelikult meilgi wä-

hemad parkimistöötajad wabest tarwitavad, kuna Sahtsamaal paljud parkainete wabrikud pärast ilmajõda kallima tammekoore asemel odawama ja täpärast olerwa tuuskoore ekstrageerimisele asusid.

Paar wärkest pahandawat wiga, mis korrektoori rutulise parandamise arwale tuleb panna, on lht. 29 peale jäänud: 1) „puukoore koosteis on järgmine: kambium, jne.“, kuna kambium muidugi koore ja puulihha (аревесина) kõrwal ühediguline osa on; 2) „põlemise puhul järele jäänud tuht sfaldab mine-raalofaasid: wäämlit, ränt, süsishappe... ofaasid“, wii-maseid tuht küll enam ei peaks sfaldama.

Kagu alguses tähendatud, on h-ra Danielti „Met-sakajutus“ esimene jarnane eestikeelne teos Eesti uuemas metsatööstuses.

Tuleb terwitada jarnase hädatarwilise raamatu il-mumist ja kõige sojemat ja föbralisemat wastuwoõ-mist temale soowida. Kellelgi metkamehel ulng met-satöösturil ei peaks ta puuduma.

Kodumaalt.

Wainwarast.

E. m. ühingu Wainwara osakonnal oli 1923. a. al-gul 32 liiget. 1923. a. lahtlus surma läbi üks liige — W. Numa. Liikmemaksu maksid kõik liikmed põhikõr-ja järele 150 mt. aastas, kottu 4.650 m., millest kesk-juhatajale 25%, j. o. 1165 mt. saadeti.

Osakonna liigete keskel walitakse üksmeel; metstõn-na walituse poolt tullahe osakonnale alati wastu ja antakse igas küsimuses lahtet nõu ja seletust.

A. W.

Drajdelt.

Drajdõ wallawalitus palus kohaliku metshäilemat metshoostjatelt omawalituse heaks maksu nõuda ja wastawad punkti metshamüügi tingimistesse sisse wõtta.

Et wallawalitus tähendamata oli jäänud, mis alu-sel ta jeda nõuab, siis ei wõinud metshawalitusesel wõi-malik jarnast korraldust teha ega jarnast punkti müü-gitingimistesse, mis riigikontrolli ja põllutöministri poolt sildijets tarwitamiseks kindlaks määratud, sisse wõtta.

Jäneda metstonnast.

25. oktoobril j. a. pidas E. m. ü. Jäneda osakond oma aastakoosolekut.

Kõik läinud aasta tegewuse peale heites tuleb la-hetusega ütelda, et weel midagi ei ole juudetud ära teha. Siiski tuleks, peale liikmemaksude, on saadud wõimepandud pidust 3100 mt., mis ainelist külge wei-di parandas, sest liikmemaksudest ei jätunud kongressi saadikutele jõudulubestki.

Osakonna juhatajase waliti: esimehets J. Wei-man, kirjawiimetajaaks A. Goesner ja kassapidajaaks E. Samm.

Kõige palawamaks päewakorrapunktiiks oli palga-lüsimus. Kongressi poolt kottu seatud ja wastu wõetud kawa leiti ostarbetojana olemat ja awaldati soowi, et see nii läbi läheks.

Osakonnal on 22 liiget. Liikmemaks on küll palju-del täesolewa aasta eest tasumata, kuid on lootat, et kõik selle pealt ära diendawad.

Kurwastaw nähtus on, et omawaheline usaldus puudub; ta waadatakse iga uuenduse peale lahtlase pilguga.

Õhustati pidu toime panna ja saadud rahaga met-shoeteadusliku raamatuid mürekeheda, misjuures lihtmete wahel nii jastatakse, et nad kõigile kättesaadamad oleksid. Earnast õhust tuleb aina kiita. —hn—

Diendufets jõnumi kohta Siu-stärdlast.

„Eesti Mets“a wõimetusele.

„Eesti Mets“as“ nr. 10 ilmunud teade „Siu-stärdlast“, kus toonitatakse, nagu müüks kohalitud metshametnikud tarbemeja spetsulantidele küttepui-dets ja ei tuletis rahwale wastu, ei ole õige. Kõik tar-bemets hinnatakse ja müüakse alati tarbemeja hin-na järele. Kohaliku rahwa soowijid rahuldatkse sel-lets määratud metsha müügiga. „Päewalehes“, kus ta jarnane teade ilmus, on miuu diendus täteliste and-metega ilmunud.

Maakonna metshäilem W. Wallner.

Asjaajaja K. Postow.

Lühemad teated.

Statistilised andmed 1922./1923. a. langi kohta.

Wõde oli raiumisele määratud 12.226,65 tiinu metsha ja 87.116 ütsikut puud. Sellest oli end. aastate ülespääki 325,74 tiinu; üle eelarwe 146,74 tiinu ja 42.900 ütsikut puud ja 1922. a. raielangi arwel 8823,17 tiinu ja 44.216 puud.

Õhe tiinu keskmine tahtshind 31.450 mt. ja õhe ti-i-nu keskmine turuhind 61.300 mt.

Keskmine maks õhe tiinu pealt 23,85 kanisülda, millest tarbepuid 45% ja küttepuid 55%.

Metsha koosteis puuseltide järele: mäinde 19%, kuuski 41%, kasti 19%, haabu 12%, leppi 8% ja teisi 1%. W.

Muniteele ehitusmaterjaali andmine.

Muniteele ehitusmaterjaali arwu järele andmist ei peeta soowitawaks. Siiski juhusel, kui metstõnmas oja metsha riigi kullul üles töötatakse, wõib asuniteele mää-rotud norm ehitusmaterjaali paljudega anda, kus-juures wäljaantud palgi massi järele arwestatakse, (kogumoss ei tohi üle 16,5 kanisülla olla) ja üles-töötamise kulud wäljawaewo piletti wäljaandmisel sisse nõutakse. W.

Liirikorterite kohta teateid nõutud.

Mitmed metstõnna metshametnikud elawad alles eadorterites ja maksawad liiri. Müid on metshade peawalitus kiiret korras kõitidelt metshäilematelt teateid nõudnud nende ametnikkude asukohta kohta ja kui palju nad liiri maksawad. t.

Palgakõrgenduse asjus.

Rahaminister on riigi- ja omawalitusteemjate kesliidu delegatsioonile seletanud, et praegu wõimata on riigiteemjatele palgakõrgenduse juhtes wastu tul-la ja arwanud, et küsimus wõiks kõne alla tulla, kui koostõitõude rewideerimisel selgub, et wähemate koos-jeitudega wõimalik on läbi saada.

Munited saawad rohtem-malstuid raha tagasi.

„Riigi Teatajas“ nr. 151/152 — 1920. a. ja nr. 69 — 1921. a. awaldatud määruste põhjal pidid asunited metshamaterjaale 1920. a. keise poole tahtshin-naga saama. Et aga mõned metshäilemad kõrgemat tahtshinda on wõtnud, misjuures hinnawahe „R. T.“ nr. 69 — 1921. a. määruse põhjal wõlast maha tuleb arwata, siis loqub metshade peawalitus teateid, et wõimalik oleks jeda hinnawahe arwesse wõtta.

Metsaoksjonid 1923./24. a. hooajal.

Metsaoksjonid, mis seni ära peetud, on hästi lorida läinud, millest järeldada võib, et puurturg väga elavaks kujuneb.

Toome võrdluseks mõned andmed metsakondadest, kui palju protsente käesoleval ja läinud aastal taksihinnale juure on palutud:

	Läin. aastal.	Käesol. aastal.
Matkivi metskonnas	106%	36,00%
Jõgema metskonnas	60%	83,00%
Laali metskonnas	36%	30,00%
Kilingi metskonnas	51%	29,49%
Kärbla metskonnas	34%	21,46%
Rublaste metskonnas	30%	12,09%
Wõru metskonnas	65%	89,90%
Wigala metskonnas	17%	5,17%
Nahre metskonnas	97%	112,10%
Karula metskonnas	253%	159,00%
Kloostri metskonnas	93%	40,57%
Koostila metskonnas	58%	58,40%
Aminurme metskonnas	64%	92,17%
Anija metskonnas	45%	79,20%
Sutlema metskonnas	118%	—
Woltweti metskonnas	51%	133,64%
Piirjalu metskonnas	71%	72,00%

Asunikele antud ehitusmaterjaalide ebasimulimiseft.

Asunikele tergendatud tingimistel antud ehitusmaterjaali ebasimulimiseft korral esinetakse „Riigi Teat.“ nr. 151/152 — 1920. a. avaldatud põllumajandusministri määruste § 7 põhjal asjaga rahukohtunikule, kuhu juures selle § juure käwa määruse 1 järele asunikult lohmekorset metsataksi hinda metsawalitsuse heatsi fise nõutakse.

Enne asjaga kohtule esinemist tehakse ebasimulimiseft metsamaterjaalide arv ja selle taksihind kindlaks, et siis lohmekorset taksihinna nõudmist võimalik oleks tihviilnõudena süüdistusaktis üles seada, misjuures nõude ülesseadmiseft metsawalitsus metsamuligi tingimiste p. 21 põhjal ühtlasi ka digustatud on.

Kuhufel, kui sarnastel koradatel asja jälgimine väljaspool metsa piiridest metsaametnikkudel raskendatud on, palutakse asja juurdlemiseft kohaliku tri-

minaalkohtunikule, kuhu juures sarnastel juhtumistel it-lagi tihviilnõudmine metsawalitsuse ametnikkude läbi kindlaks tehakse. W.

Wõistluspakkumiseft oswadmine väljaspool metskonna piire elamatele kodanikele.

Kohalikele elanikele wõistluspakkumise teel müügile määratud metsa wõistluspakkumiseft lubatakse ka nell oja wõtta, kes väljaspool metskonna administratiivpiire eht naabrimetskonna piirides asuvad, kui neil wastawad tunnistused ette näidata on (välja arwatud linnade elanikud), kui teelus iserallisi kohalike tingimisi ei ole, mis metskonna piiridest kinnipidamise tarwilitsus teesib. W.

Walgelepa hindamine.

Kõik walgelepad hinnatakse mustalepa küttepuu taksi järele. W.

Juhtnõõrid maamõõtjatele.

Põllumajandusministeriumis on praegu wäljatõõtami-
fel käiendamad planeerimise juhtnõõrid maamõõtjatele — riigimetsamaade eraldamise kohta põllumajanduslikult maa-alast, sest seni on palju juhtumisi ette tulnud, kus maamõõtjad riigimetsa ja metsamaad ära on planeerinud, ilma et selleft kohalikele metsaametnikkudele oleksid teatanud. W.

Drawa metskonna kaniselei

asub Drawa asunduses, üle Petheri, aga mitte Kahlwa mõisas, nagu „E. M.“ eelmises umbris ettkom-
bel oli trüütud.

Toimetusele saadetud kirjandus.

„Metsamehe abiraamat“. Tabelid metsahindamiseft ja mitmesuguste metsatõõde korraldamiseft, koku le seadnud dotj. N. Mathiesen. Mad. metsa seltsi wäljaanne, Tartus 1923. a. 232 lht. Hind 300 mt.

„Romaan“, nr. nr. 16 ja 17, 1923. a.

„Eesti Majandus“, nr. nr. 83—37, 1923. a.

„Laewandus“, nr. 9 — 1923. a.

„Kalaasjandus“, nr. 32 — 1923. a.

„Kaswatus“, nr. 7 — 1923. a.

„Põlumees“, nr. nr. 19 ja 20 — 1923. a.

„Eesti Raudtee“, nr. 9 — 1923. a.

Majalehede: „Põhja Robu“, „Wõru Teataja“, „Waba Eesti“ ja „Kahwalehe“ järjekorralised numbrid.

Poolametlikud teated.

Metsade Peawalitsuse ringkirjad.

4. oktoobril 1923. a. — Nr. 39265/71.

Wõimalikkude arusaamatuste ärarohdmiseft teatab metsade peawalitsus, et metskonna metsailemad ja nende abid on lohusatud oma rendimaa peal laju-
wad naturaalkohuseid äärmis ja maksud ise ära la-
sumad, jeda filmas pidabes, et nende lojutada olewate
maade wäljarentimine sünnib kohalikkudel rendi-
alustel ja -tingimistel, rippumata palgast, mis pal-
gaseaduse järele ainult rahas kindlaks on määratud.

Metsade Peawalitsuse juhataja päewakärsud.

25. septembril 1923. a. — Nr. 59.

Jifaku metskonna metsailem Karl Puhmel mää-
ratasse Harju maakonna metsailema abiks 10. sep-
tembrist f. a. arwates.

Kod. Artur Kusow määratakse Jifaku metskonna
metsailemaks 10. septembrist f. a. arwates.

Kod. Welfander Mihelson määratakse peawalitsuse
sekretäärks 24. septembrist f. a. arwates.

Peavalitfuse täskudeäitja ametnik Jaan Zolt wabastatakse peam. sekretääri ajutiselt kohustetäitmiselt 24. sept. f. a.

Mod. Julius Kull määratakse Weriora metskonna asjaajajaks 1. septembrist f. a. arwates.

Rawa metskonna 1. jst. metsnik Jüri Roball kustutatakse surma puhul metsaametiühtude nimelirjast 21. augustist f. a. arwates.

Mod. Johannes Sultman määratakse Rawa metskonna 1. jst. metsnikuks 1. oktoobrist f. a. arwates.

25. septembril 1923. a. — Nr. 60.

Metsade peawalitfuse kirjawahetuse otstarbekohasemaks korraldamiseks ja et võimaldada enne töö lõpu allakirjutatud tähtajalise ja teije kiire iseloomuga kirjawahetuse samal päewal ärajaatamist, tehakse reorganisatruuri ametnikkudele kohuseks pool tundi hiljem peale kindlaksmääratud tööpäja töötada ja lubatakse nendele selle asemel hommikul pool tundi hiljem teenistusse ilnuda, f. o. talwisel tööpäojal hommikul tella 9— $\frac{1}{4}$ ja suwisel tööpäojal tella $\frac{1}{2}$ 9—3.

4. oktoobril 1923. a. — Nr. 61.

Lääne maakonna metsajälema abi t. t. Ernst Johanson tinnitatakse sama maakonna metsajälema abiks 15. septembrist f. a. arwates.

Mod. Johann Tõltspepp määratakse Nõtre metskonna abimeetjällemaks 24. septembrist f. a. arwates.

Mod. Wiktor Puust määratakse Surtlema metskonna abimeetjällemaks 20. septembrist f. a. arwates.

Wäana metskonna abimeetjällem Meekander Mikael wabastatakse ametist tema enese soovil 1. oktoobrist f. a. arwates.

Rummu metskonna asjaajaja Hans Toru wabastatakse ametist tema enese soovil 24. septembrist f. a. arwates.

Mod. Arnold Kaldenberg määratakse Sagadi metskonna asjaajaja t. t. 1. oktoobrist f. a. arwates.

Martwa metskonna 23. whik. metjawahit Hans Kulbol määratakse sama metskonna 3. jst. metsnikuks 1. augustist f. a. arwates.

15. oktoobril 1923. a. — Nr. 62.

Mod. Johannes Wälman määratakse Piirjalu metskonna asjaajaja t. t. 20. augustist f. a. arwates. Wiljandi maakonna metsajälema kantseleiametnik Irene Mõssa wabastatakse ametist tema enese soovil 15. oktoobrist f. a. arwates.

Kuusiku metskonna abimeetjällema kandidaat Oskar Bernast paigutatakse ümber teenistusse huiwides Reawa metskonda sama ameti peale 1. oktoobrist f. a. arwates.

Mod. Eduard Liibo määratakse Rätwere metskonna 3. jst. metsnikuks 15. septembrist f. a. arwates.

25. oktoobril 1923. a. — nr. 66.

Waiwara metskonna metsajälema Meekander Tiits määratakse Rõru metskonna abimeetjällemaks 1. oktoobrist f. a. arwates.

Waiwara metskonna abimeetjällem Karl Terraw määratakse sama metskonna metsajälema ajut. t. t. 1. oktoobrist f. a. arwates.

Jäneda metskonna abimeetjällem Martin Konrad paigutatakse ümber Wäana metskonda sama ameti peale 17. oktoobrist f. a. arwates.

Rawa metskonna abimeetjällem Nikolai Malken wabastatakse ametist tema enese soovil 1. novembrist f. a. arwates.

Mod. Hans Raks määratakse Jäneda metskonna abimeetjällemaks 15. oktoobrist f. a. arwates.

Rätwere metskonna abimeetjällema kandidaat Karl Jwan-Koltberg paigutatakse ümber Saapjala metskonda sama ameti peale 10. oktoobrist f. a. arwates.

Aimla metskonna asjaajaja Feliks Kirjel wabastatakse ametist tema enese soovil 1. novembrist f. a. arwates.

Põltsamaa metskonna asjaajaja Ellu Dja paigutatakse ümber tema enese soovil Aimla metskonda sama ameti peale 1. novembrist f. a. arwates.

Mod. Rudolf Salwe määratakse Raitre metskonna 1. jst. metsniku t. t. 1. novembrist f. a. arwates.

Mod. Salme Tandorf määratakse Rummumetskonna asjaajaja t. t. 10. oktoobrist f. a. arwates.

29. oktoobril 1923. a. — nr. 67.

Arwaldatakse teadmiseks, et Siju metskonna metsajälema Julius Kirsing on Wabariigi Walitfuse otfirje põhjal 24. oktoobrist f. a. põllutödoministri abiks määratud 25. oktoobrist f. a. arwates.

Arwaldatakse teadmiseks, et metsade peawalitfuse juhataja abi Jaan Rosen on Wabariigi Walitfuse otfirje põhjal 24. oktoobrist f. a. metsade peawalitfuse juhatajaks määratud, 25. oktoobrist f. a. arwates.

Metsanduse osakonna juhataja Albert Neke määratakse peawalitfuse juhataja abi t. t. 25. oktoobrist f. a. arwates.

Metsanduse osakonna juhataja abi Franz Reidolf määratakse metsanduse osakonna juhataja t. t. 25. oktoobrist f. a. arwates.

29. oktoobril 1923. a. — nr. 68.

Metsainspektor Alfred Nulsmann wabastatakse peawalitfuse juhataja abi ajutiselt kohustetäitmisest, mille järeldusel temal tuleb oma otsetohese ametikohuse täitmisega pöörata 25. oktoobrist f. a. arwates.

Kirjafast.

Rüsimused ja wastused.

Rüsimine: Kas tuleb teistkordset kuritegu karistada trahwiga, mis kolmanda süüteo korral ette on nähtud, kui teistkordset omawolilist raiumist isik on kuriteo toime pannud tundemärkidega, mis rahul. tr. sead. § 156 p. 2 ja 7 üles on loetud?

Wastus: Kui teistkordne omawoliline metjarai-

mine on korda saadetud süüteo tundemärkidega rahul. tr. sead. § 156 p. 2 ja 7 järele, ei ole sellepärast weel alust seba süütegu kolmandat korda toime saadetamiseks süüteoks pidada ja selle järele trahwi määrata, sest § 156 loetakse üles juhtumised, millede kohta esimest korda toimepandud süüteod karistusele alnumad kui teistkordsed süüteod ja ei nähta seal mitte ette trahwi tõrgendust teistkordsete omawoliliste raiumiste kohta.

Rüfimine: Kas on luba asunitu ajaloha peal kasutada metša, mis temale põllutöömistri nõusolekul tuli 8 tolli jämedusega ja üle 8 tolli jämeduses teistmiste võijiluspõhkmiste hinnaga ära müüdnud, täielikult ehit ojalijest edasi müüa? **Asunit.**

Vastus: Arveste võttes, et kindla hinnaga metšamineil just sellepärast ette on võetud, et ajaloha rentnikule võimalust anda metša oma edaspidiseks tarviduseks kasutama jätta, ei ole metša edasimüümine lubatud.

Rüfimine. Kas tulevad asunikudale väljaantavad puud tembeldada?

Vastus: Asunikudale väljaantavate puude tembeldamine ei ole sunduslik, ei ole aga ka keelatud. Kui metsailem avamisel on, et puude tembeldamine läbi nende edasimüüki piirata võib ja edasimüügi korral nende leidmine kergem on, siis võib ka puud riigimetsavalitsuse templitiga varustada.

Rüfimine: Kui võõrad loomad metšaametniku palgamaa peale satuvad, kas tuleb siis trahvi omavalitsusele eest metšavalitsusele sellekohase trahvitaafi järele maksta või läheb trahviraha metšaametnikule.

Kas on metšaametnikul õigus süüdlaselt omale eraldi kahjutasu nõuda ja kas tuleb siis metšavalitsusele maksti veel trahvi maksta?

Asunit.

Vastus: Rahjutasu nõudmised omavalitsusele tarjatamise ja põbudete tallamise eest metšaametniku palgamaa peal on metšaametniku isiklik asi ja läheb vastendatud kahjutasu summad temale.

Riigi kahjus trahvimaatsumist neis asjus nõuda ei ole alust, see on, kui maa-ala, kus tarjatamine sündis, metšaametniku faktilisel kasutamisel seisab.

Kui aga omavalitsusele tarjatamine sündis riigimetsas, mis metšaametnikule mitte palgamaana kasutada ei ole antud, olgu et temal seal tarjatamine lubatud võis olla, siis nõutakse trahvi omavalitsusele tarjatamise eest riigi heaks üldises korras sisse. **A.**

Rüfimine: „R. T.“ nr. 85 — 1923. a. avaldatud määruses lubatakse metšaametnikudale küttepuid 1½ kantšülda pliid ja 1 kantšüld ahju peale. Kas on õigus ka saunahju peale 1 kantšüld puid saada või ei loeta saunahju selle määruseks? **—y—**

Vastus: Kõne all oleva määruse § 2 on ette nähtud metšaametnikkude „korter“ kütteks antavate puude normid. Ehit arvab küsimuse ülestõsta, et metšaametnikku „korter“ ja „saun“ üks ja sama on, sel juhul on „saunas“ elumiseval ametnikul täieline õigus saada määruses § 2 ettenähtud normides küttepuid.

Sita juure peab tähendama, et metšade peavalitsusel on praegu „R. T.“ nr. 85 — 1923. a. avaldatud määrus ümbertõdantitel, mille järele siis ka saunahju kütamiseks metšaametnikkudele ½ l.-j. küttepuid antakse.

Muu seas on uude määruse mahutatud, et kõik metšaametnikud (asjaajajad ja kantsleiametnikud ka)

on õigustatud korteri kütteks saama küttepuid, waatamata selle peale, kas nad kasuta korteri omavad ehit jeda müüvad.

Rüfimine: Kas on metšailem ja abimetšailem lohusustatud külastanema (kinnitru) lohusuid kätima, kui wallawalitsus jarnaste lohususe nende peale paneb. Jaataval korral, misuguse määruse või ringkirja põhjal? **—y—**

Vastus: Metšaametnikkude peale külastamist ja teiste naturaalkohuste kütamise panamise kohta puuduvad õhetohted seadused ehit määrused. Seadustandvates ajutustes on õhetohtelohane seadus väljaõdantimisel, kus jarnane naturaalkohuste täitmine kinnisvara omanikkudest või pidajatest looguni taastatakse ära loatada, kuna külastamist lohusuid selleks palgatud isik täidaks.

Endise Wene valitsuse (Kerenäki-aegsetes) 1917. a. määrustes on ette nähtud, et kõik kinnisvara omanikud ehit pidajad on lohusustatud vastavaid naturaalkohuseid, mis maade ja nendega ühenduses olevate kinnisvarade peal kasuvad, ühejuguist alustel ja määratlendma, ilma et selles kellelegi mõnesugune eesõigustatud seisuõht lubataks. Sarnaste seisuõhtale on asunud suuremas osas nii omavalitsuse kui ka vastavad riiklised asutused. Nii on põllutöömisteeriumi ja sseministeeriumi esitajad omavahelisel kottleppel seisuõhtale asunud, et nii metšaametnikud kui ka teiste metšamaade rentnikud ehit põllumaasjade pidajad või kasutajad on lohusustatud alametatud naturaalkohusust ajutiselt täitma ajani, kus see ligemas tulevikus juba kindla seadusega reguleeritakse.

Rüfimine: Kas loetakse kantsleiruumide juures vastavate tubade („R. T.“ nr. 85 f. a. § 1) puudujed: kantsleisist kahus, eraldi majas, kuid metšavalitsuse alla üle võetud, elamist erakorteris elamiseks? **Asjaajaja.**

Vastus: Kui see riigimajas ja tubade kasutajal nende eest eraldi müri maksta ei tule, siis ei saa ka erakorteris lugeda.

Rüfimine: Kas on metšavahil luba palgamaa tõrvalt väikest oma põudu pidada (juurus 8 waka-maad), kui temale kui tõburile tulewad kewadel lohusust riigimõistast maad antakse? **Metšavahit.**

Vastus: Mingit keeldu selleks ei ole

Kirjawastused.

A. P-wit: Kirjutage siis pikemalt, kui asi lohtus õhustatud.

Metšateenija: Ojalonna avamise vastu ei võiks ju metšailemal midagi olla. Põljub on selleks ise esimehed somnud astunud.

E. T. — Salajdel: Ei ilmu.

M. Härms — Tortus: Saadetus läes, tänane! Ilmub ligemal ajal.

J. A-jepp — Wõrus: Ilmub järgmises numbris.

Käesolewa numbriga saadetakse tellijatele **J. & P. Parikas'le** kirjastuse prospekt, milles lugejate tähelepanu juhatakse uue maitserikka koguteose „Eesti“ kodumaa pildiwihkude, waatekaarilde, Eesti tegelaste portreede ja muude toodete peale.

Wäljaandja: Eesti metšateenijate ühing.

Wastutaw toimetaja: **A. Metze.**

Tallinna Eesti Kirj.-üh. trükkkoda, Pilt tän. 2.

O. E. Herodes & P. M. Prick

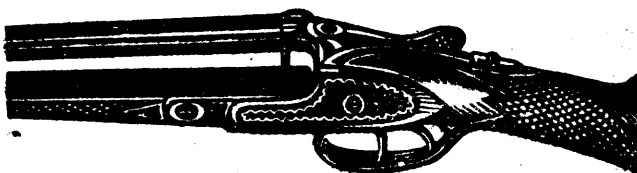
Lauawabrik, ehitusmaterjaalid ja kütteained

Tallinnas, Wiljandi uul. nr. 9.

Telefon 8-63. Postikast 23.

Kõige paremini ostate häid
ühe-, kahe- ja kolmeraudseid

**jahipüsse,
automaatpüstolid,
rewolwrid
ja kõiksugu jahikraami**

Alex. Passup'i

püssikauplusest
Tallinnas, W. Karja u. 3.
Telefon 21-33.

Metsaametnikkudele hinnalandus.

Rootsi lauasaewiilid 8", 9" ja 10"

(Gatter- ja kreissaagide teritamiseks)

Rootsi kolmekandilised saewiilid 4½" ja 5"

garanteeritud oma headuse poolest, ja iga-
sugused uued wiilid ja rasplid saadawal

Tallinna wiiliwabrikust

Tallinn, Wana Posti uul. nr. 11, tel. 12-78.

- Sealsamas wanade wiilide ulesralumine. -

Metsaoksjonid.

Enampakkumisel müüakse:

- 1) 28. novembril 1923. a. Rakwere wallamajas:
  - a) Porkuni metskonnast 38,91 tiinu 18 üksuses, hinnatud 1.625.685 mk.
  - b) Rakke metskonnast 39,54 tiinu 19 üksuses, hinnatud 928.093 mk.
- 2) 29. novembril 1923. a. Paldes maakonna metsaüleva kantseleis, Rütli uul. nr. 26, Huuksi metskonnast 46,19 tiinu 31 üksuses, hinnatud 955.066 mk.
- 3) 30. novembril 1923. a. Paldes, maakonna metsaüleva kantseleis, Rütli uul. nr. 26, Purdi metskonnast 35,77 tiinu 29 üksuses, hinnatud 1.642.735 mk.
- 4) 1. detsembril 1923. a. Pärnus maakonna-politseiwalitsuse ruumides, Laiksaare metskonnast 129,93 tiinu 70 üksuses, hinnatud 4.391.857 mk.

Ligemaid teateid metsatükkide üle annavad kohalikud metsaüleva ja metsade peawalitsus — Tallinnas, Toomkiriku pl. nr. 3.

Metsade peawalitsus.

Küttepuid ja lauamaterjalide OKSJON.

13. novembril s. a. kell 12 müüakse Rakwere wallamajas, Rakweres, suusõnalisel enampakkumisel allpoolnimetatud partiid küttepuid ja laudu:

Paaswere metskonnas.

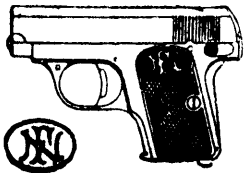
- 1) Möisa wahtkonnas asuvad 16 11/12 k.-sülda mitmet seltsi küttepuid, algushind 1850 mk. k.-süld.
- 2) Wästriku wahtkonnas kw. 127 peal 40 9/12 k.-sülda mitmet seltsi küttepuid, algushind 2170 mk. k.-süld.
- 3) Samas wahtkonnas kw. 116 peal 121 k.-sülda mitmet seltsi küttepuid, algushind 1750 mk. k.-süld.
- 4) Samas wahtkonnas kw. 115 peal 32 11/12 k.-sülda mitmet seltsi küttepuid, algushind 1850 mk. k.-süld.
- 5) Samas wahtkonnas kw. 108 peal 67 9/12 k.-sülda mitmet seltsi küttepuid, algushind 1625 mrk. k.-süld.
- 6) Tolga wahtkonnas 26 3/12 k.-sülda mitmet seltsi küttepuid, algushind 1980 mk. k.-süld.
- 7) Saksaares wahtkonnas kw. 51 peal 23 5/12 k.-sülda mitmet seltsi küttepuid, algushind 1540 mk. k.-süld.
- 8) Samas wahtkonnas kw. 29 peal 9 10/12 k.-sülda mitmet seltsi küttepuid, algush. 1430 mk. k.-süld.
- 9) Samas wahtkonnas kw. 27 peal 16 5/12 k.-sülda mitmet seltsi küttepuid, algushind 2000 mk. k.-süld.
- 10) Kulli wahtkonnas 21 11/12 k.-sülda mitmet seltsi küttepuid, algushind 1440 mk. k.-süld.

Sagadi metskonnas.

- 11) Wõsul, saeweski platsil umbes 23 standarti praak- ja plinnalaudu, algushind 3000 mk. standart.
- 12) Sealsamas umbes 10 k.-sülda lauaotsi, algushind 4350 mk. k.-süld.

Pakkumistest osavõtjatel tuleb 10 prots. pakutawa üksuse algushinnast ajutisele oksjonikomisjonile kautsjoniks sisse maksta. Ligemaid teateid annavad metsade peawalitsus, Wiru maakonna ja kohalikud metskonna metsaüleva.

Metsade peawalitsus.

Belgia F.N. originaal

Browning-püstolid,

jahipüssid ja padrunid seisawad oma headuse poolest esimesel kohal.

!!! Metsaametnikkudel hinnaalandus. !!!

Esitaja: F. Freybach, Tallinn, Niguliste uul. nr. 11. --- Kõnetr. 15-30.

METSAOKSJONID.

Enampakkumisel müüakse:

1) 21. novembril 1923. a. **Pärnus**, maakonna politsei-walitsuse ruumides, **Jäärja** metskonnast 61,77 tiinu 44 üksuses, hinnatud 2.725.925 mk.

2) 22. novembril 1923. a. **Tapa** alewis, politsei-jaoskonnaruumides:

a) **Tapa** metskonnast 25,31 tiinu 22 üksuses, hinnatud 1.902.342 mk.

b) **Jäneda** metskonnast 23,03 tiinu 16 üksuses, hinnatud 962.493 Mk.

3) 23. novembril 1923. a. **Wiljandis**, Wiljandi wallawalitsuse ruumides, **Wastemõisa** metskonnast 56 puud ja 80,92 tiinu 79 üksuses, hinnatud 3.516.707 mk.

4) 24. novembril 1923. a. **Wõrus**, Kreutzwaldi uul. nr. 15, maakonna metsaüleva kantseleis, **Wastellina** metskonnast 70,61 tiinu 79 üksuses, hinnatud 1.600.694 mk.

5) 26. novembril 1923 a. **Nurtu** mõisas, metsaüleva kantseleis, **Walgu** metskonnast 32,26 tiinu 43 üksuses, hinnatud 1.161.418 mk.

Ligemaid teateid müügiletulewate metsatükkide üle annawad kohalikud metsaüleva ja metsade peawalitsus, Tallinnas, Toomkiriku pl. nr. 3.

Metsade peawalitsus.

Kasepakke

ostab Aktsia-Selts

A. M. LUTHER

TALLINNAS,

---

ka väiksemates partiides, franko laia- ja kitsarööpalise raudtee jaam. — Pikkus $8\frac{1}{4}$ jalga, jämedus 8 tollist ülespoole, terwed, sirged ehk wähese ühepoolse kõwerusega. Oksad ainult terwed ja mitte üle 2 tolli lubatud. Punane kõwa süda lubatud pakude juures kuni 10 tollini — 3 tolli läbimõduga, pakude juures üle 10 tolli — 4 tollini.

Järelepärimistega pöörata aktsia-selts A. M. LUTHER'I kontori, Tallinnas, Suur Pärnu maantee 27, ehk järgmiste esitajate poole:

K. Wahl, Käru postkontor.

Konrad Uexküll, Pärnu, Pikk t. 9.

R. Dietenberg, Wõru waksal,

Waglaraua maja.

O. Lemm, Tartu, Aia tän. 28, k. 3.

J. Müllerhof, Püssi jaam.

2023